

KUMPEL

6-10 LAT

DLA POLONII

E-MAGAZYN DLA DZIECI POLONIJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA

WYDANIE 3/2023

**RAZEM
dla Polski!**

UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO: 1, 2, 3, start!

WIEM WIĘCEJ O POLSCE:

Świętujemy Narodowe Święto Niepodległości

ENCYKLOPEDIA POLSKI: Jesień w Polsce

PISZĘ PO POLSKU: Kiedy piszemy „CH”?

MÓWIĘ PO POLSKU: Ptasie powiedzonka

PODRÓŻUJĘ PO POLSCE: Zamki i zamczyska

KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW: Ignacy Jan Paderewski

Cześć!

11 listopada będziemy świętować Narodowe Święto Niepodległości. Z tej okazji mamy dla Was mnóstwo zadań i ciekawych informacji o Polsce. Przedstawimy jednego z Ojców Niepodległości – Ignacego Jana Paderewskiego, patrona wielu polonijnych szkół. Będzie też kartka dla Polski – napiszcie, za co ją kochacie.

Zapraszamy też do nowej rubryki, gdzie będziemy uczyć się języka polskiego. Przygotowaliśmy specjalne czytanki, rebusy i uzupełnianki. 3, 2, 1, start! Przyjrzymy się też jesiennej Polsce. Sprawdzimy, dlaczego drzewa zrzucają liście, a ptaki odlatują. Udamy się do jesiennego lasu pełnego zagadek i łamigłówek. Będzie też sporo o ptakach – ptasie powiedzonka i plakat z ptakami Polski. Poćwiczmy pisownię „ch”, ale na wesoło. Pośmiejemy się też ze zwierzakami.

W tym numerze zajrzemy do Polskiej Szkoły im. Kornela Makuszyńskiego w Bredzie, bo dzieją się tutaj niesamowite rzeczy!

Zapraszam do czytania,
Agnieszka Wyganowska
redaktor naczelna
„Kumpla dla Polonii”

CO ZNAJDZIESZ W NUMERZE?

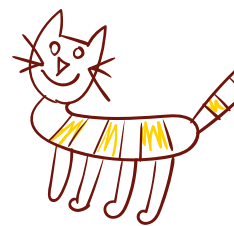

- s. 4 **WIEM WIĘCEJ O POLSCE:**
Polska – nasza ojczyzna
- s. 8 **UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:**
1, 2, 3, start!
- s. 10 **ENCYKLOPEDIA POLSKI:**
Jesień w Polsce
- s. 12 **GRY I ZABAWY:**
W jesiennym lesie
- s. 14 **PISZĘ PO POLSKU:**
Kiedy piszemy „CH”?
- s. 16 **MÓWIĘ PO POLSKU:**
Ptasie powiedzonka
- s. 18 **POŚMIĘJMY SIĘ: Żarty i żarciki**
od naszych czytelników 😊
- s. 19 **ROZGADANE ZWIERZAKI:**
Co słychać u zwierzaków?
- s. 20 **POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:**
Ptaki Polski
- s. 22 **PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:**
Polska jest niesamowita!
- s. 24 **JEST TAKA SZKOŁA:**
Polska Szkoła im. Kornela
Makuszyńskiego w Bredzie
- s. 26 **POZNAJEMY SIĘ:**
Rosalie z Holandii
- s. 28 **MOJE MALOWANKI:**
Kartka dla Polski
- s. 29 **KONKURSY I AKCJE DLA
POLONIJNYCH DZIECI:**
Weź udział i wygraj nagrody!
- s. 30 **KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:**
Ignacy Jan Paderewski

ZAPRASZAMY WAS DO TWORZENIA E-MAGAZYNU „KUMPEL DLA POLONII”! DZIECI I DOROSŁYCH, OCZYWIŚCIE!

UWAGA, DZIECI!

Możecie się pokazać w rubryce „Poznajemy się” – wystarczy przysłać zdjęcia i opowiedzieć o sobie i swoich pasjach.

Przysyłajcie też ulubione żarty w języku polskim, chętnie je opublikujemy – informacje, jak to zrobić, znajdziecie na stronie 18.

UWAGA, RODZICE, NAUCZYCIELE, BIBLIOTEKARZE...!

W Waszej polonijnej szkole dzieje się coś ciekawego, planujecie duże wydarzenie lub konkurs dla polonijnych dzieci i młodzieży – napiszcie nam o tym. Opublikujemy informacje, pomożemy Wam dotrzeć do szerszego grona odbiorców.

A może opowiecie nam o swojej szkole, placówce... Jak wygląda nauka, jakie wydarzenia miały miejsce, jak wspólnie spędzacie czas...? Zapraszamy do rubryki „Jest taka szkoła”.

Nasz e-mail: redakcja@kumpel.com.pl

Jeśli masz starsze rodzeństwo, powiedz mu o „Cogito dla Polonii”. To pismo dla nastolatków polonijnych z całego świata. Reportaże, ciekawe rozmowy, informacje o Polsce, a także materiały edukacyjne, które pomogą przygotować się do szkoły – wszystko znajdziecie w tym e-magazynie. Na łamach pisma można też pokazać swoją twórczość albo opowiedzieć o sobie i swojej szkole. Zapraszamy.

Wszystkie numery są dostępne w Polonijnej Bibliotece Cyfrowej:
www.pbc.uw.edu.pl

**KUMPEL
DLA POLONII**

POLSKIE BRACTWO
KAWALERÓW GUTENBERGA

Koordynator projektu:

prof. dr hab. Dariusz Kuźmina

Redaktor naczelna:

Agnieszka Wyganowska

Skład i łamanie graficzne:

IlustraDorka Dorota Domagała

Okładka: Roman Samborski/Shutterstock.com

Zdjęcia: Shutterstock.com, domena publiczna/
Wikimedia Commons

Adres redakcji:

e-mail: redakcja@kumpel.com.pl
ul. Waszyngtona 146, lok. 302
04-076 Warszawa

Dystrybucja:

Polonijna Biblioteka Cyfrowa

Wydawca:

Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga
ul. Marywilska 34 E
03-228 Warszawa

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Polska – nasza ojczyzna

Już niedługo 11 listopada. Zanim będziemy świętować odzyskanie przez Polskę niepodległości, przypomnijmy sobie kilka ważnych rzeczy.

**Połącz kropki i stwórz kształt Polski.
Zapisz pełną nazwę państwa polskiego.
Podaliśmy już pierwsze litery tych dwu wyrazów.**

R

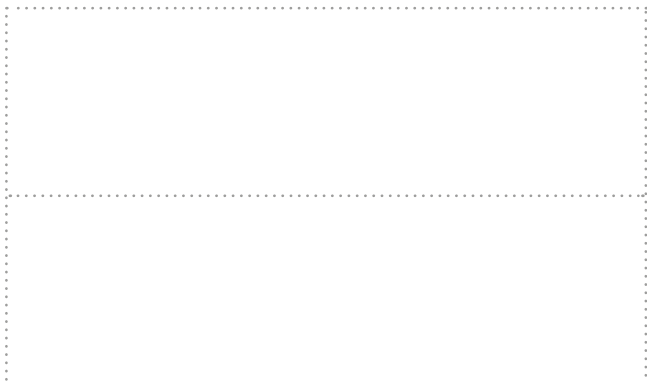
P

SYMBOLE NARODOWE POLSKI

Pokoloruj flagę i godło oraz wpisz odpowiednie wyrazy do hymnu Polski.

1. Flaga

BIEL symbolizuje czystość i niewinność. Biały jest również orzeł z godła Polski.

CZERWIEN to symbol odwagi i waleczności. Czerwona jest również tarcza, na której jest umieszczony orzeł.

2. Godło

Zwróć uwagę, że orzeł ma:
• rozwinięte skrzydła,
• głowę zwróconą w prawo,
• złoty dziób i złote szpony,
• złotą koronę.

3. Hymn

Szablą ◎ żyjemy ◎ Polski ◎ zginęła ◎ marsz ◎ narodem

Jeszcze Polska nie .....

Kiedy my .....

Co nam obca przemoc wzięła,
..... odbierzemy.

Marsz, ..., Dąbrowski,

Z ziemi włoskiej do .....

Za twoim przewodem

Złączym się z .....

Hymnem Polski jest „Mazurek Dąbrowskiego”. Autorem słów jest Józef Wybicki.

Pieśń została napisana dla polskich żołnierzy i miała zagrzewać ich do walki o wolność Polski. Jan Henryk Dąbrowski to dowódca żołnierzy.

PO ILU LATACH POLSKA ODZYSKAŁA NIEPODLEGŁOŚĆ?

Oblicz.

$$55 + 25 + 20 + 13 + 10 = \dots$$

Tak się stało w historii, że Polska zupełnie zniknęła z map. Inne państwa podzieliły między siebie terytorium naszego kraju. Tyle czasu Polski nie było na mapach świata.

W KTÓRYM ROKU POLSKA ODZYSKAŁA NIEPODLEGŁOŚĆ?

Pokoloruj pola z cyframi i odczytaj rok. Uzupełnij nim datę podaną poniżej.

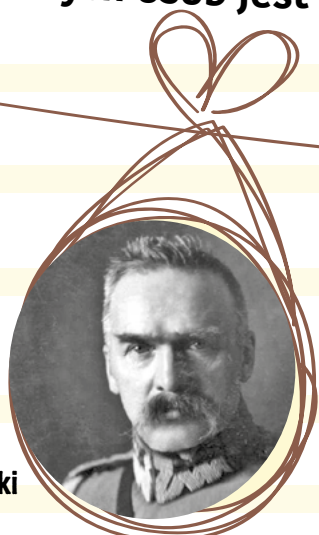
S	D	F	1	T	Y	B	N	9	Z	C	E	W	P	0	1	L	K	J	N	B	8	S	F	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

11.11. _____

To data odzyskania przez Polskę niepodległości! Teraz **11 LISTOPADA** świętujemy Narodowe Święto Niepodległości.

KTO PRZYCZYNIŁ SIĘ DO ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ NIEPODLEGŁOŚCI?

Wśród tych osób jest znany pianista. Otocz jego zdjęcie kółkiem.

Józef Piłsudski

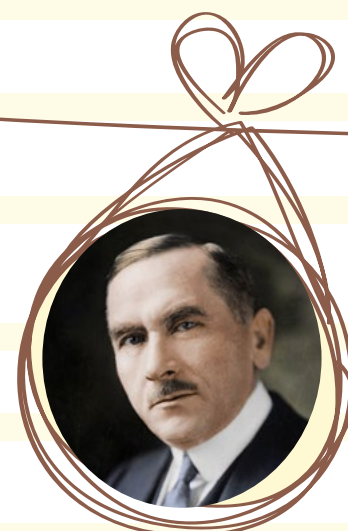
Żołnierz, polityk, naczelnik państwa, a potem marszałek Polski.

Kartę z Józefem Piłsudskim znajdziecie w „Kumplu dla Polonii” nr 3/2020 na stronie 40.

Ignacy Jan Paderewski

O tym wielkim Polaku przeczytasz na stronie 30.

Roman Dmowski

Znany polityk.

STOLICA POLSKI

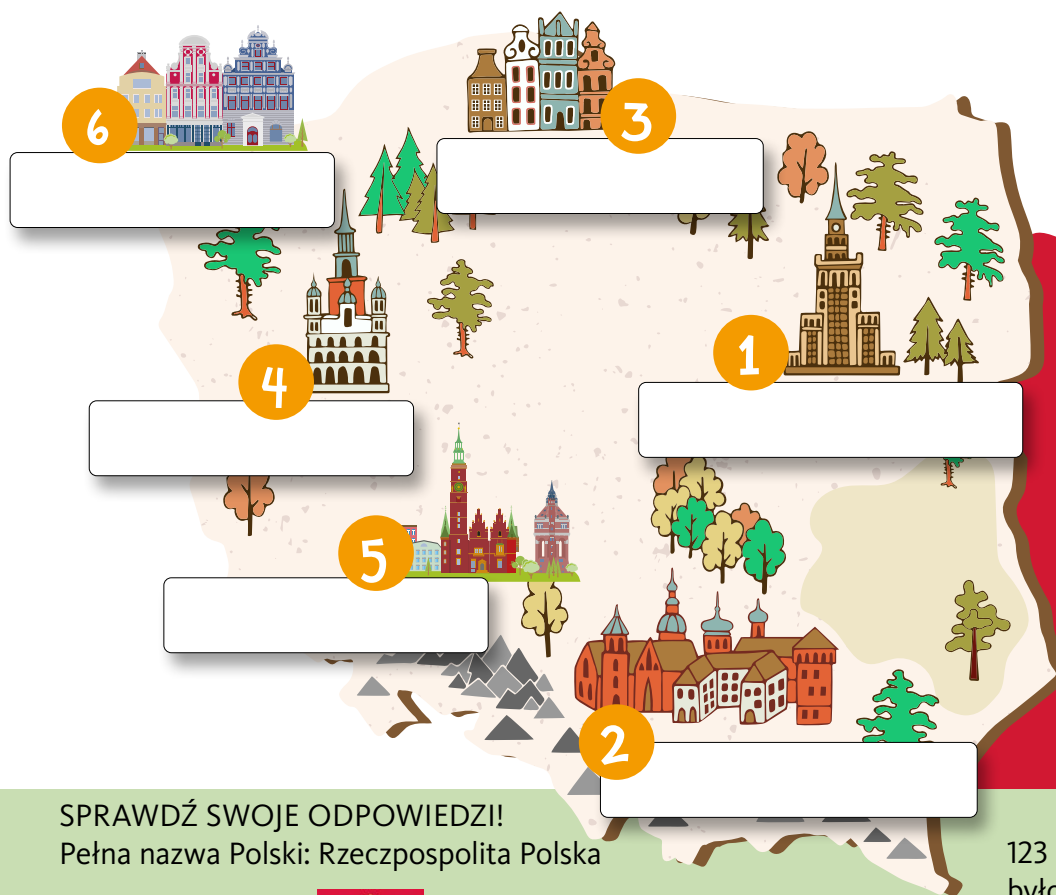
Połącz kropki i odczytaj wyraz.

WARSZAWA

Tu zapisz nazwę stolicy Polski. _____
Pamiętaj o wielkiej literze na początku wyrazu. _____

POLSKIE MIASTA

Umieść nazwy miast w odpowiednich miejscach na mapie Polski.

KRAKÓW
SZCZECIN
GDAŃSK
WARSZAWA
POZNAŃ
WROCŁAW

SPRAWDŹ SWOJE ODPOWIEDZI!

Pełna nazwa Polski: Rzeczpospolita Polska

„Mazurek Dąbrowskiego”
Jeszcze Polska nie **zginęła**,
Kiedy my **żyjemy**.

Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, **marsz**, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do **Polski**.
Za twoim przewodem
Złączym się z **narodem**.

123 lata – tyle czasu Polski nie
było na mapach świata
11.11.1918 rok – to data
odzyskania przez Polskę
niepodległości!

Pianistą był Ignacy Jan
Paderewski.

1. WARSZAWA, 2. KRAKÓW,
3. GDAŃSK, 4. POZNAŃ,
5. WROCŁAW, 6. SZCZECIN

Dopiero zaczynasz uczyć się
języka polskiego?

To rubryka właśnie
dla ciebie!

1, 2, 3,
Start!

MOJA SZKOŁA

PANI NAUCZYCIELKA

UCZENNICA

UCZEŃ

BARDZO LUBIĘ MOJĄ SZKOŁĘ.

MOJA SZKOŁA JEST DUŻA I CZERWONA,
A KLASA JEST JASNA I KOLOROWA.

W MOJEJ KLASIE JEST DUŻO UCZNIÓW I UCZENNIC.
PANI NAUCZYCIELKA JEST MIŁA I WESOŁA.

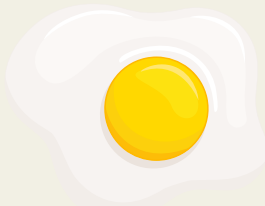
W TYM ROKU MAM NOWY, NIEBIESKI PLECAK.

W PLECAKU MAM KSIĄŻKI, ZESZYT, KREDKI I DŁUGOPIS.

REBUS

~~RZE~~

~~JKO~~

K +

+ A

TO JEST

_____

DROGA DO SZKOŁY

PLECAK

CO MAM W MOIM PLECAKU?

KSIĄŻKI

ZESZYT

KREDKI

DŁUGOPIS

W PLECAKU MAM

_____

_____

_____

I

_____

Przygotowała: Anna Sikora

Jesień w Polsce

DLACZEGO LIŚCIE ZMIENIAJĄ KOLOR?

Drzewa mają w liściach zielony barwnik nazywany chlorofilem. On jest im niezbędny, żeby mogły żyć. Dzięki niemu i promykom słońca rośliny wytwarzają składniki pokarmowe.

Deszcze, wiatry, mniej słońca, chłód – wszystko to powoduje, że chlorofil zanika. A wtedy bardziej aktywne są inne barwniki, odpowiedzialne za żółtą, pomarańczową czy czerwoną barwę liści.

PO CO DRZEWA ZRZUCAJĄ LIŚCIE?

By przystosować się do zmian pogody. W Polsce lato jest ciepłe, ale potem jest chłodna jesień i zimna zima. Drzewa musiały przystosować się, by przetrwać. Nie mogą przecież schować się do norek i przespać zimę jak niektóre zwierzęta. Nie mogą też odlecieć do cieplejszych krajów w poszukiwaniu pokarmu jak niektóre ptaki. Zrzucanie liści to takie jakby przejście drzew w stan spoczynku. Drzewo, które nie ma liści, nie musi „pracować”. Potrzebuje mniej wody i składników odżywczych.

DLACZEGO JESIENIĄ Z POLSKI ODLATUJĄ PTAKI?

Wbrew pozorom, wcale nie dlatego, że jest im zimno. Na ogół pióra chronią je dobrze przed niskimi temperaturami. Chodzi raczej o pokarm. Odlatują te ptaki, które nie znajdują w zimie pokarmu, a więc ptaki owadożerne (na przykład jaskółki, jerzyki) czy wodne (na przykład żurawie, czajki, które nie mogą znaleźć pokarmu po zamrożeniu jezior, rzek).

CZY WSZYSTKIE PTAKI ODLATUJĄ NA ZIMĘ?

Nie! Zostają na przykład wróble, gołębie czy sikorki. Są także ptaki, które przylatują do Polski z zimniejszych krajów. Są to na przykład jemioluszk. Ptaki te żywią się owocami jemioli czy jarzębiny, a tego mają pod dostatkiem nawet w zimie.

W JESIENNYM LESIE

Zadanie 1.

Pomóż małemu liskowi dotrzeć do swojej mamy.
Którą ścieżką powinien pójść?

Zadanie 2.

Dokończ kolorować jesienny las.
Pamiętaj o wyborze odpowiednich kolorów.

Zadanie 3.

Znajdź na dużym rysunku na dole strony tych 10 leśnych zwierząt. Wpisz ich nazwy pod rysunkami. Wybierz odpowiednie wyrazy z ramki.

zając ■ sowa ■ sójka ■ bóbr ■ jeleń ■ lis ■ wiewiórka ■ jeż ■ dzięcioł ■ dzik

---

Rys. Julia Burkacka-Mielcarz

Jesienią drzewa zmieniają kolor.

Krzewy też zmieniają kolor.

Rosną grzyby.

Na ziemię spadają liście.

CH piszemy, gdy...

1 CH

wymienia się na SZ

mucha – muszka

groch – groszek

poducha – poduszka

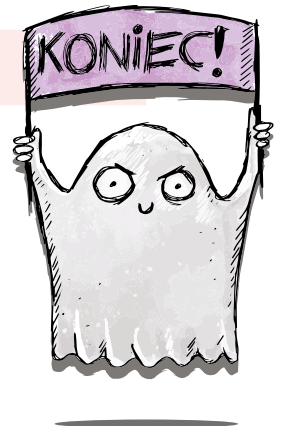
2 CH

występuje NA KOŃCU WYRAZU

duch zuch strach

mech dwóch

UWAGA, WYJĄTEK!
druh

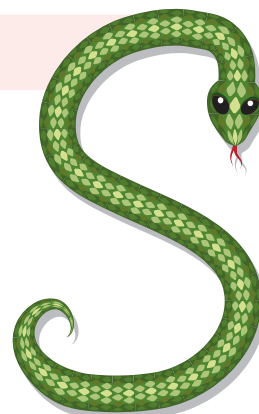
3 CH

występuje po literze S

schody

schab

wschód

Zadanie 1.

Uzupełnij wyrazy. Wybierz zasadę, która tłumaczy pisownię danego wyrazu. Wpisz w kółko odpowiednią cyferkę.

ZASADY PISOWNI CH

1. CH wymienia się na SZ
2. CH występuje na końcu wyrazu
3. CH występuje po literze S

palu__

ws__ód

uśmie__

s__ronisko

u__o

bla__a

Zadanie 2.

Połącz wyrazy w pary tak, żeby **CH** wymieniało się na **SZ**.

stry**ch**

Wł**sz**ka

Zby**ch**

śpio**sz**ek

Wł**o**ch

Zby**sz**ek

cic**h**o

da**sz**ek

ci**sz**a

śpio**ch**

stry**sz**ek

da**ch**

Odpowiedzi

Zadanie 1.

palu**ch** (zasada 1 lub 2); s**ch**ronisko (zasada 3); ws**ch**ód (zasada 3); u**ch**o (zasada 1); uśmie**ch** (zasada 1 lub 2); bla**ch**a (zasada 1)

Zadanie 2.

stry**ch** – stry**sz**ek; cic**h**o – ci**sz**a; śpio**ch** – śpio**sz**ek; Wł**o**ch – Wł**sz**ka; da**ch** – da**sz**ek

PTASIE POWIEDZONKA

BIAŁY KRUK

– Mamo, rodzice Jędrka mają białego kruka. Zamknęli go w bibliotece! – opowiadała Agata po powrocie od kolegi. Mama uśmiechnęła się, usiadła obok Agaty i zaczęła tłumaczyć:

– To niemożliwe, córeczko. Kruków nie trzyma się w domu. Tu chodzi o coś innego. Rodzice Jędrka mają w swojej bibliotece bardzo cenną książkę.

To o niej powiedzieli: biały kruk.

To taka wyjątkowa książka.

– Aaa, to teraz wszystko rozumiem.

Gdzie można znaleźć białego kruka? Na pewno nie wśród ptaków, bo kruki są tylko czarne. Ale w bibliotece już możesz go spotkać.

Bo biały kruk to bardzo, bardzo rzadki egzemplarz jakiejś książki i z tego powodu niezwykle cenny.

WYBIERAĆ SIĘ JAK SÓJKA ZA MORZE

Czy znacie sójkę – bohaterkę wiersza Jana Brzechwy? Bardzo chciała udać się w daleką podróż, za morze, ale jakoś nie mogła się zdecydować. Bo tak naprawdę sójki do ciepłych krajów nie odlatują. Jesienią robią dużo hałasu, są ruchliwe, gromadzą się w niewielkie stada, jakby szykowały się do odlotu, ale tego nie robią.

Kto wybiera się jak sójka za morze? Każdy, kto zbiera się za długo, nie może się zorganizować. Zwleka z wyjazdem, wyjściem. **Może tobie też to się zdarza rano, kiedy trzeba wyszykować się do szkoły? 😊**

ZNASZ JAKIŚ FAJNY ŻART?

POŚMIEMY SIĘ

Poproś o pomoc starsze rodzeństwo, rodziców...
i przyslijcie żart e-mailem na adres redakcji:
redakcja@kumpel.com.pl

(w temacie: ŻART).

Najśmieszniejsze żarty będziemy publikować
w kolejnych numerach „Kumpla dla Polonii”.

- Mamusiu, masz coraz więcej siwych włosów - stwierdza Ola.
- Rodzice zawsze siwieją, jak ich dzieci są niegrzeczne - mówi mama.
- To teraz rozumiem, dlaczego babcia jest całkiem siwa!

Przychodzi niedźwiedź do sklepu spożywczego i usiłuje kupić coś bez kolejki. Nagle ktoś zdenerwowany zwraca mu uwagę:

- Niech pan stanie na końcu kolejki!
- Nie mogę, tam już ktoś stoi.

- Ile pies ma nóg?
- Osiem. Dwie z przodu, dwie z tyłu, dwie po prawej stronie i dwie po lewej stronie.

- Przychodzi klient do sklepu i mówi:
- Chciałem złożyć skargę.
  - Tak? A z jakiego powodu? - pyta sprzedawca.
  - Moje CHIPSY Z PIECA są zimne!

- Jasiu, co wolisz: niedziele czy piątki?

- To zależy gdzie...
- Jak to?
- W tygodniu wolę niedziele, a w zeszycie piątki.

CÓ SŁYCHAĆ U ZWIERZAKÓW? 😊

FAJNIE
TU NA GÓRZE,
TYLKO...
MAMUSIU,
RATUNKU,
JAK JA MAM
ZEJŚĆ?!

My się jesieni
ani zimy nie boimy!

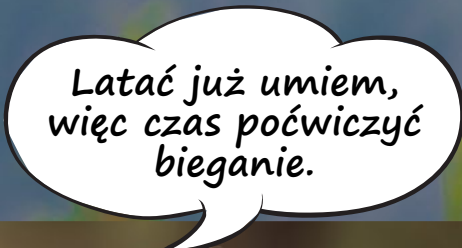
Ja też lubię zasypiać
z przytulanką.

TEGO ORZESZKA
JESZCZE UPCHNĘ.
DAM RADĘ!

Taki ze mnie
twarzowy pluskwiak.
Hi, hi!
Pozdrawiam!

Latać już umiem,
więc czas poćwiczyć
bieganie.

Ptaki Polski

Niektóre spotkać łatwo,
a inne trudniej,
ale wszystkie warto poznać.

SROKA

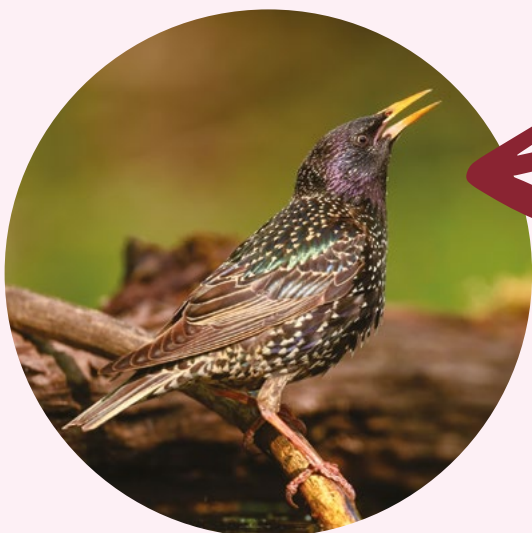
Jest biało-czarna i ma długi ogon. Szczególnie lubi mieszkać w miastach. Potrafi głośno skrzeczeć i jest inteligentnym ptakiem.

WRÓBEL

Przez cały rok wróble występują w stadach. Zachowują się dość hałaśliwie i są mało płochliwe. Mieszkają w otworach w ścianach, skrzynkach lęgowych, zajmują gniazda jaskółek i innych ptaków, a czasem budują gniazdo samodzielnie z suchych traw i słomy.

SZPAK

Potrafi naśladować głosy innych ptaków. Jest towarzyski, często występuje w stadach. Porusza się po ziemi, chodząc, a nie skacząc, co dla ptaków jest dość nietypowe. Białawe plamki – po tym łatwo go poznać.

Jak rozpoznać?

WRONA SIWA

Jej ubarwienie jest czarno-szare.

KAWKA

Ma szarą głowę z ciemniejszą czapeczką i twarzą. Tęczówka oka dorosłej kawki ma kolor biało-szary.

GAWRON

Jednolicie czarne upierzenie.

Polska jest niesamowita!

Czy znasz te zamki i zamczyska?
Naprawdę robią wrażenie.

ZAMEK KRZYŻTOPÓR

Znajduje się w miejscowości Ujazd. Gdy powstał, był drugą największą budowlą w Europie (zaraz po Malborku!). Krzyżtopór to tak zwana trwała ruina. Nadal wznoszą się ku niebu jego mury, ale nie zachował się w całości, nie przetrwały jego wnętrza. Co ciekawe, zamek przypominał kalendarz. Miał:

365 okien – tyle jest dni w roku,

52 komnaty – tyle jest tygodni w roku,

12 dużych sal – tyle jest miesięcy w roku,

4 baszty – tyle jest pór roku (wiosna, lato, jesień, zima),

7 wejść – tyle jest dni w tygodniu.

Zadziwiająca była sala balowa. Jej sufit był szklanym dnem potężnego akwarium pełnego egzotycznych, kolorowych ryb. Wow!

ZAMEK KRZYŻACKI W MALBORKU

Wielki, ogromny, gigantyczny...
Największy zamek w Polsce.
Badacze uważają, że zbudowano
go z ponad 30 milionów cegieł.
Spośród 120 zamków krzyżackich
ten był „naj” – największy
i najpiękniejszy.

Krzyżacy byli rycerzami
i zakonnikami i mieli tu swoją
stolicę. Można zobaczyć toaletę
z zapadnią, zwodzony most,
armaty i tajemne przejścia. Czy
wicie, że na zamku było nawet
ogrzewanie podłogowe. Cały
zespół budynków otoczono fosami
i murami obronnymi. Dostępu do
warowni broniły też liczne wieże.

A właściwie w oddalonej o 2 km osadzie Podzamcze.
Budowla została wzniesiona również kilkaset lat temu. Mimo
że po zamku zostały dziś tylko ruiny, to nadal robi ogromne
wrażenie. Dawniej ze względu na podobieństwo nazywany
był nawet małym Wawelem. Podobno swoim bogactwem nie
ustępował zamkowi królewskiemu w Krakowie.

Zbudowano go na skałach i wśród skał. Z dwu baszt
roztaczają się przepiękne widoki. Co możemy zwiedzić?
Przedzamcze, gdzie niegdyś znajdowały się wozownie
i stajnie, a nawet sala tortur. Jest też Zamek Górny,
w którym dawniej mieszkało. Zamek Wysoki to zaś
najstarsza zachowana część budowli.

ZAMEK W OGRODZIĘNCU

Polska Szkoła im. Kornela Makuszyńskiego w BREDZIE

Nasza szkoła istnieje od 1997 roku. W zeszłym roku szkolnym hucznie obchodziliśmy 25-lecie jej istnienia. Szkoła została założona przez Panią Marię Eberle-Jaworską, córkę Stanisława Jaworskiego, żołnierza 1 Dywizji Pancерnej gen. Stanisława Maczka, która wyzwoliła miasto Bredę. Szkoła ma również filię w Roosendaal, która istnieje od 5 lat.

Oprócz zajęć organizujemy spotkania rodzinne. Boże Narodzenie, andrzejki, zabawa karnawałowa to już stałe punkty naszego programu. Co roku, w ostatni weekend października, bierzemy udział w hucznie obchodzonych Dniach Wyzwolenia Bredy przez gen. Stanisława Maczka.

Uczniami naszej szkoły są dzieci w wieku od 3 do 13 lat z rodzin polskich oraz polsko-holenderskich. Uczymy się języka polskiego, historii i geografii, ale też polskiej kultury i tradycji. Dla rodziców mamy również kursy języka niderlandzkiego. Zajęcia odbywają się w soboty raz na dwa tygodnie od 10.00 do 13.00.

W styczniu łączymy karnawał z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy, a rezultatem tego jest coraz większa suma zebranych datków. Podczas spotkania wielkanocnego mamy konkurs na najpiękniejszą palmę wielkanocną oraz najsmaczniejszy mazurek, babkę czy sernik. Na koniec roku przypada najważniejsze święto

– Dzień Dziecka.
Nie zapominamy też
o Dniu Babci czy Dziadka,
Dniu Mamy i Taty,
ale i Dniu Kropki.

Zapraszamy
do naszej szkoły.
Przyjdźcie i zobaczcie, jak się
uczymy i zatapiaamy w języku
polskim. Zajrzyjcie też na naszą
stronę www.psbreda.nl lub na
naszego Facebooka.

Uczniowie naszej szkoły biorą
udział w międzyszkolnym
Festiwalu Polskiej Poezji dla Dzieci
w Holandii Wierszowisko.
Uczestniczą też w takich akcjach
jak: Przerwa na czytanie,
Ogólnopolski Dzień Głośnego
Czytania, konkurs fotograficzny
„Polska w Obiektywie Polonijnego
Dziecka” czy w turnieju online
Misia Wojtka.

Przygotowała: Paula Małacz, nauczyciel
najstarszej grupy w szkole w Bredzie

Dziękujemy również za pomoc
w przygotowaniu materiału pani
Małgorzacie Lubbers-Dąbrowskiej.

NAPISZCIE O SOBIE.

O swoich zainteresowaniach, o ulubionych książkach, piosenkach czy filmach.

Opowiedzcie też o tym, jak uczyście się języka polskiego, czy chodzicie do polonijnej szkoły. Powiedzcie nam, co w Polsce podoba Wam się najbardziej.

Czekamy też na zdjęcia, na których będziecie Wy oraz Wasze ukochane zwierzaki, kolekcje, przytulanki... Możecie dołączyć pozdrowienia dla rodziniki, przyjaciół, kolegów, a może kogoś bliskiego z Polski.
CHCEMY WAS POZNAĆ!

Poproście rodziców o pomoc i przyslijcie wszystko e-mailem na adres: redakcja@kumpel.com.pl (w temacie: POZNAJEMY SIĘ).

Witajcie!

Nazywam się Rosalie Roguska i mam 11 lat. Razem z moją siostrzyczką Lilianą chodzimy od kilku lat do Polskiej Szkoły im. Kornela Makuszyńskiego w Bredzie. Zajęcia mamy w co drugą sobotę. Jedziemy wtedy autem i zostajemy w szkole na 3 godziny.

Nasza pani zawsze martwi się, czy będzie nam się podobało, ale jest wspaniale, bo robimy różne ciekawe rzeczy.

Uczymy się, że jest „ch” i „h”, „ó” i „u”, „ź” i „rz”, i dowiadujemy się, kiedy je napisać. Co roku mamy nawet konkurs z dyktandem, a w nagrodę można pojechać do Ambasadora w Hadze. Ja byłam w tamtym roku i dostałam dyplom.

Lekcja historii w Memoriale gen. Maczka w Bredzie (Maczek Memorial Breda)

Na zajęciach czytamy książki i uczymy się historii. Poznajemy polskie miasta, góry i rzeki. Była lekcja o polskich strojach ludowych i różnych potrawach. W tym roku każdy ma przygotować przemówienie o polskim królu. To bardzo ciekawe. Ja będę opowiadała o królu Kazimierzu Wielkim.

Co roku mamy w szkole andrzejki, jasełka i mikołajki, świętujemy Wielkanoc i Boże Narodzenie. Wtedy przygotowujemy w domu na przykład palmę wielkanocną albo marzannę na konkurs. Z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy spędzamy czas w szkole z rodzicami. Jest nawet przedstawienie.

Ja i moja siostra Lila na zakończeniu roku szkolnego na truskawkowej farmie

Mamy też konkurs poezji dziecięcej i mówimy wiersze na wielkiej scenie. Nagrodami są książki i puchary. Ja mam już kilka, bo bardzo lubię brać udział w Wierszowisku. W tym roku będziemy robić przedstawienie o zwierzętach. Może wygramy?!

Ja i moja siostrzyczka lubimy chodzić do Polskiej Szkoły. Nigdy nam się tutaj nie nudzi. Jest mnóstwo konkursów i zadań. Uczymy się, ale tak naprawdę to więcej jest w tym zabawy. Myślę, że wszystkie inne dzieci też są zadowolone. To jest bardzo fajne i ciekawe miejsce.

Na Wierszowisku w 2023 roku

WIERSZOWISKO

KARTKA
DLA
POLSKI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

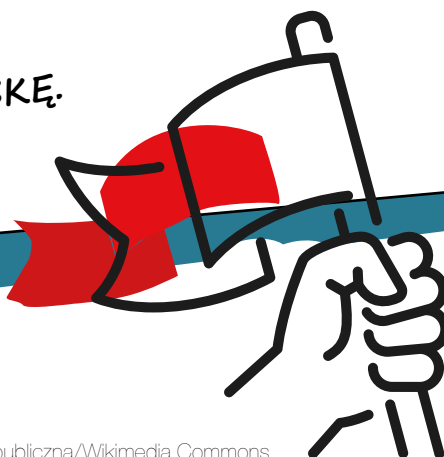
.....

.....

.....

.....

NAPISZ, ZA CO KOCHASZ POLSKĘ.

PATRONI MEDIALNE: TVP1, TVP3 POZNAŃ, PAP, idziemy, niedziela, PRZEWODNIK KATODOWY, wavegolf, Radio Poznań, LATARNIK KULTURY, pikun

ORGANIZATOR: FUNDACJA „PRO ARTE CHRISTIANA”

MECENATI I PARTNERZY: Ministerstwo Kultury i Dziedzicenia Narodowego, MENSCINA POLSKA, 2530, Biały Krętek, MERCURE HOTEL, InfoBase, CRISPY, Wędliniaki, Pizzeria, HOTEL ZAMIECZ FUNKUSK, J&J, RAZAFEL, ibis, ibis, HP, Kofeina

PATRONAT HONOROWY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ANDRZEJA DUDY

XV JUBILEUSZOWY MIĘDZYNARODOWY KONKURS ARTYSTYCZNY
im. Włodzimierza Pietrzaka
pt. „Całej ziemi jednym objąć nie można uściskiem”

Czas trwania konkursu: od 1 X 2023 r. do 8 I 2024 r. Finał konkursu: 20 IV 2024 r. w Kaliszu

www.proartechristiana.pl

Uwaga, KONKURS PLASTYCZNY!

Fundacja „PRO ARTE CHRISTIANA” zaprasza dzieci i młodzież do udziału w XV Jubileuszowym Międzynarodowym Konkursie Artystycznym im. Włodzimierza Pietrzaka pt. „Całej ziemi jednym objąć nie można uściskiem”. Patronat Honorowy nad konkursem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda.

Konkurs adresowany jest do dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 20 lat. Konkurs rozpoczął się 1 października 2023 roku, a prace plastyczne, fotograficzne i zgłoszenia recytatorskie (linki do nagranych recytacji) należy przysyłać do **8 stycznia 2024 roku**. Jeden uczestnik konkursu może nadesłać 3 prace plastyczne i fotograficzne. Konkurs recytatorski odbędzie się online.

Na laureatów czekają atrakcyjne nagrody, m.in. pobyty weekendowe z wyżywieniem w pięknych zakątkach Polski, banknoty kolekcjonerskie, srebrne monety kolekcjonerskie, książki.

Regulaminy konkursu są dostępne na stronie: www.proartechristiana.pl.

WIRTUALNA Jesień W MUZEUM

Wirtualna Jesień w Muzeum
Bezpłatne webinaria dla Polonii

Wirtualne oprowadzanie po polskich muzeach połączone z lekcjami historii!

Ruszyła kolejna edycja tego projektu!

W tym roku można przenieść się na przykład w świat starożytnych miast dzięki Muzeum Archeologicznemu w Poznaniu. Quiz z wiedzy o Polsce i znanych Polakach-emigrantach przygotowuje Muzeum Emigracji w Gdyni. A pełna lista muzeów, które będą was prowadzić w wirtualnych wizytach po swoich fascynujących wystawach już wkrótce!

Po szczegóły zapraszamy na profil FB Fundacji Edukacji Polonijnej.

Inne Spojrzenie

Międzynarodowy Konkurs Plastyczny

„INNE SPOJRZENIE”

Oto wasze zadanie konkursowe: przelejcie na papier swoją wrażliwość i wyobraźnię, pokażcie swoje „INNE SPOJRZENIE” na piękno otaczającego Was świata – realnego bądź świata wyobraźni. Najważniejsze, aby był on pełen niezwykłych miejsc, bohaterów i przygód.

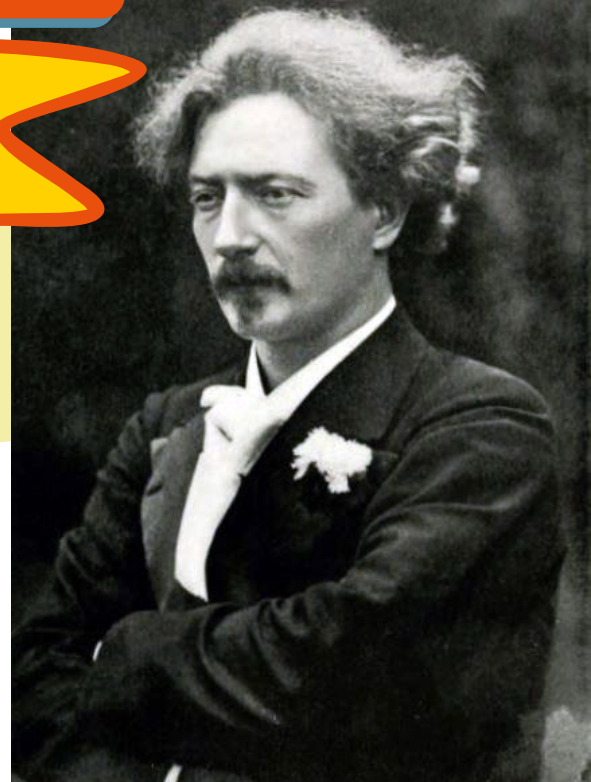
Przyjmowanie prac konkursowych: do **8 stycznia 2024 roku**. Udział w konkursie jest bezpłatny. Prace będą oceniane w kilku kategoriach wiekowych.

Szczegóły dotyczące przygotowania prac i regulamin znajdziecie na stronie: www.opp1.sosnowiec.ehost.pl.

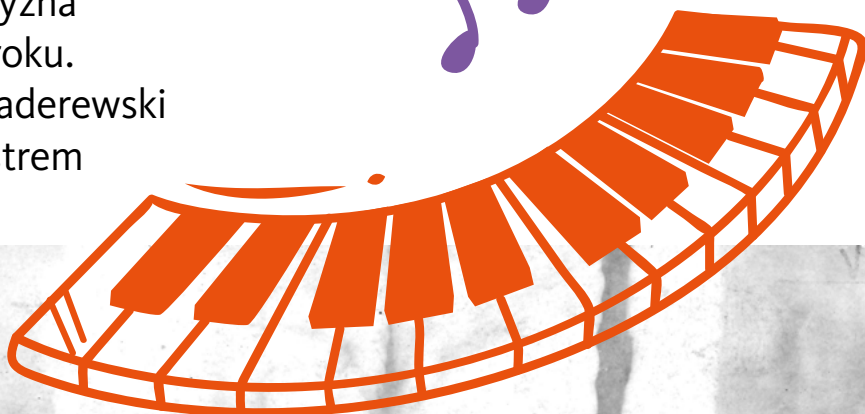
IGNACY JAN PADEREWSKI

Żył w latach: 1860–1941

Wybitny pianista, kompozytor, znany na całym świecie. Muzyk, który został politykiem.

Wielki patriota. Jest jednym z Ojców Niepodległości – osobą, która przyczyniła się do odzyskania przez Polskę niepodległości po 123 latach niewoli. Wykorzystał swoją międzynarodową sławę i popularność, by walczyć o odrodzenie się naszej ojczyzny. Miał duży wpływ na przekonanie prezydenta USA, by poparł polskie starania o to, żeby Polska się odrodziła. I udało się! Nasza ojczyzna odzyskała niepodległość w 1918 roku. Potem, w 1919 roku, Ignacy Jan Paderewski został polskim premierem i ministrem spraw zagranicznych.

Przyjazd Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania 27 grudnia 1918 roku był bezpośrednim impulsem do wybuchu powstania wielkopolskiego. Polacy domagali się powrotu tych ziem do Polski.